

Leder

EU's taksonomi kommer hjem til folk flest – også i Rogaland

KRONIKK: EU gjør det mulig for oss forbrukere å delta i det grønne skiftet. Kapital blir dyttet til prosjekter som bidrar til å nå klimamålene.

Gjennom EU's taksonomi, og en ny norsk lov, får overgangen til en bærekraftig, «grønn» økonomi i Europa også praktisk betydning for norske forbrukere som låner penger. **Foto: Shutterstock/NTB**

Debattinnlegg

Av **Anne Jortveit**
Nestleder, Norsk klimastiftelse

Taksonomien er et [«überbyråkratisk makkverk»](#), utbasunerte den profilerte sjeføkonomen Harald Magnus Andreassen da han deltok på Sparebankdagene høsten 2021. Bankfolk fra hele Norge var samlet for å diskutere digitalisering, reguleringer og bærekraft.

Det siste er ikke minst viktig. For få dager publiserte bransjeorganisasjonen Finans Norge undersøkelsen [Kompetansesjekken](#). Den viser at 97 prosent av finansnæringen etterspør mer kompetanse innen bærekraft.

ANNONSE

Blant Finans Norges medlemmer i Aftenbladets nedslagsfelt finner vi sparebankene på Jæren, i Sandnes og i Haugesund – og storebror SpareBank 1 SR-Bank. Finansnæringen står overfor store kunnskapsløft når EUs taksonomi og handlingsplan for bærekraftig finans snart trer i kraft i Norge.

Del av EUs «Green Deal»

pensjonssparere?

EUs taksonomi er del av EUs vekststrategi, [«European Green Deal»](#) – den storslagne planen som skal bidra til at EU omdannes til en grønn økonomi med netto null klimagassutslipp i 2050. Omstillingen skal foregå slik at den sikrer at folk har jobber, og at EUs næringsliv er konkurransedyktig.

Sikring av hva som er «grønt»

For å lykkes har EU blant annet utarbeidet en handlingsplan for bærekraftig finans og et klassifiseringssystem som går under navnet taksonomien. Klassifiseringen av – og rapporteringen om – hva som er grønt, skal være så tydelig at det blir lettere for investorer å vite om eiendeler de plasserer pengene i bidrar til klimamål og bærekraft.

Taksonomien er også del av EØS-avtalen, og gjelder også i Norge. Derfor vedtok Stortinget i 2021 [lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer](#). Det siste kalles «taksonomien». Og den kan ikke være et «makkverk». For selv finansminister Trygve Slagsvold Vedum, Sp-leder og svoren EU-motstander, argumenterte godt for taksonomien da den nye loven ble vedtatt før jul:

«Omstillingen til en lavutslippsøkonomi vil kreve store investeringer, og også privat kapital må bidra til reduksjon av klimagassutslipp. [...] Systemet vil gjøre det lettere for investorer å sammenligne investeringer og kan redusere risikoen for grønnvasking», [sa Vedum](#) fra Stortingets talerstol.

taksonomiens regler. Etter hvert gjelder kravet de fleste selskaper med over 250 ansatte.

Også kapitalforvaltere som markedsfører for eksempel fond og pensjonsfond, må opplyse om produktets grønne andel. Er andelen 10 prosent grønn? 50? Eller hele 90? Og selv om ikke alle blir underlagt taksonomien krav, er trenden at flere ønsker å kunne svare på hvor «grønne» de er.

*Bankene gir rimeligere lån
jo høyere grønn andel de
kan vise til når de henter
kapital de skal låne ut.*

Praksis på grasrota

Det er her du og jeg som boligeier, låntagere og pensjonssparere fort blir en del av EUs taksonomi. For ifølge taksonomien skal også mange banker rapportere på *hvor stor prosentandel* av bankens aktivitet som kan defineres som grønn. Denne grønne brøken blir viktig, fordi mange i det internasjonale kapitalmarkedet – som låner ut penger til bankene – ønsker å låne ut nettopp til grønne formål. Aktører i kapitalmarkedet gir *rimeligere lån* jo høyere grønn andel bankene kan vise til når de henter kapital de skal låne ut igjen når du og jeg skal bygge nytt, bygge ut, pusse opp eller renovere.

Dermed må bankene ha nokså detaljert kunnskap om hva kundenes lån går til. Dessuten gir taksonomiens krav bankene gode grunner til å inspirere kundene til å låne penger til grønne prosjekter, som for eksempel energieffektivisering, etterisolering og annet som minsker energibehovet.

I prosjektet [EUs Green Deal, klimarisiko og finansmarkedet: Hva bør ansatte, investorer og kunder vite?](#) – finansiert av Finansmarkedsfondet – intervjuet jeg nylig ledere i Sparebanken Vest. Hele 76 prosent av utlånene banken gir går til folks boliger. Bankens 300 kunderådgivere er satt på skolebenken for å bedre kunne drøfte grønne investeringer med kundene: Skal du oppgradere? Har du tenkt på etterisolering? Vil du skifte vinduer når du først er i gang? Hva skal til for å løfte et bygg opp noen energiklasser?

En mulighet til å delta

Bankene i Rogaland og på Vestlandet låner ut enorme beløp til private kunder. SpareBank 1 SR-Bank med sine drøyt 1500 årsverk, har for tiden lånt ut 147,9 milliarder kroner til sine personkunder. Det utgjør 62,2 prosent av samtlige utlån. En stor andel av dette går til folks boliger. 22,4 prosent av utlånene til personkundene regnes som *grønne* boliglån. Også SR-Bank finansierer utlån gjennom innskudd fra kundene og kapitalinnhenting. En betydelig andel kommer fra det europeiske kapitalmarkedet.

ANNONSE

Så: Muligens er det innafor å kalle taksonomien for «überbyråkratisk». Men et «makkverk» er dette neppe – snarere et system som gjør det mulig for oss forbrukere å delta i det grønne skiftet, og som dytter kapital til prosjekter som bidrar til å nå klimamålene.

Publisert: 3. juni 2022 08:00

EU

Det grønne skiftet

Bank og finans

Klima

SR Bank